

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 27 lutego 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.11.2019.EK

Pani
Beata Galewska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Świdnicy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 11 – 12 lutego 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, zespół kontrolerów z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu oraz Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy przy ul. Wałbrzyskiej 15, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Centrum” lub „PCPR”.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej oraz usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie od 1 lutego 2018 r. do dnia kontroli, tj. 11 lutego 2019 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy pełniła Pani Beata Galewska, która była odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, której przyczyną jest błędna interpretacja przepisów. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzona nieprawidłowość nie spowodowała skutków dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań.

Kontrolę wpisano do Książki Kontroli pod numerem 21. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie akt postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia prawa do dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej, akt postępowań administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz pisemnych oświadczeń złożonych przez Dyrektora PCPR.

Ilekróć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie pomoc państwa”, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.).

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

- I. Realizacja dodatku wychowawczego w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej.

W świetle art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy, na każde dziecko w wieku do ukończenia osiemnastego roku życia umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, przysługuje dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Obowiązek ten, w myśl art. 181 pkt 3 ustawy, należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, a w Powiecie Świdnickim wykonuje go Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Do przyznawania takiej pomocy Starosta Świdnicki upoważnił Panią Halinę Dudę – Kierownika Zespołu ds. Świadczeń PCPR w Świdnicy, upoważnienie nr 51/2016 z dnia 23 maja 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 13)

Z analizy danych przekazanych przez PCPR wynikało, iż na dzień 1 lutego 2018 r. w powiecie świdnickim funkcjonowało 85 rodzin zastępczych spokrewnionych, 35 rodzin zastępczych niezawodowych, 3 rodziny zastępcze zawodowe, 5 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 1 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna, 5 rodzinnych domów dziecka. W powyższych formach pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 198 dzieci, z czego w okresie objętym kontrolą kontynuacja świadczenia dotyczyła 170 dzieci. Na wskazanym terenie nie było placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W okresie od 1 lutego 2018 roku do dnia kontroli tj. 11 lutego 2019 roku do PCPR w Świdnicy wpłynęły wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego dla 56 nowych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

- rodziny zastępcze spokrewnione złożyły wnioski dla 25 dzieci,
- rodziny zastępcze niezawodowe złożyły wnioski dla 7 dzieci,
- rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego złożyły wnioski dla 15 dzieci,
- osoby prowadzące rodzinne domy dziecka złożyły wnioski dla 9 dzieci.

Wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego składane były w PCPR. Organ rozpatrujący wniosek weryfikował dane w zakresie treści postanowienia sądowego określającego miejsce pobytu dziecka i okres na jaki zostało ono umieszczone w pieczy zastępczej, a także treść odpisu aktu urodzenia dziecka. Oceny prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania świadczenia w formie dodatku wychowawczego na dziecko w pieczy zastępczej dokonano po przeanalizowaniu losowo wybranych akt spraw prowadzonych w okresie objętym postępowaniem kontrolnym.

(dowód: akta kontroli str. 14-17)

Analiza akt pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

1. Postępowanie administracyjne w zakresie przedmiotowej sprawy wszczynane było po złożeniu przez rodziny zastępcze lub osoby prowadzące rodzinne domy dziecka wniosków o przyznanie dodatku wychowawczego.
2. Organ prowadzący weryfikował treść wniosku oraz postanowienia sądowego w sprawie ustanowienia miejsca pobytu dziecka w pieczy zastępczej, poddając analizie datę jego faktycznego umieszczenia w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo — wychowawczej typu rodzinnego oraz treść odpisu aktu urodzenia dziecka.
3. Na każde dziecko składany był odrębny wniosek. Podjęcie decyzji o przyznaniu dodatku wychowawczego następowało zgodnie z przepisami prawa określonymi w art. 80 ust. 1a ustawy oraz według kryteriów określonych w art. 87 – 88, art. 182 ust. 3 ustawy. Decyzje oznaczane były przez organ wskazany w art. 182 ust. 3 ustawy.
4. Wszystkie z przeanalizowanych decyzji zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.), dalej zwanym „kpa”.

5. Prawo do dodatku wychowawczego ustalane było na okres 12 miesięcy tj. zgodnie z art. 87 ust. 1a ustawy, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności w pieczy zastępczej. Wszystkie z przeanalizowanych decyzji w zakresie prowadzonych postępowań zostały skutecznie doręczone z zachowaniem przesłanek art. 109 § 1 kpa oraz z zachowaniem terminów, o których mowa w art. 35.
6. Spośród przeanalizowanych akt, w 7 przypadkach przyznanie dodatku wychowawczego dotyczącego wniosków złożonych w terminie od 1 lutego 2018 r. do 11 lutego 2019 r. nastąpiło od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, np. od 28 sierpnia 2018 r. do 27 sierpnia 2019 r., od 7 listopada 2018 r. do 6 listopada 2019 r., od 19 lipca 2018 r. do 18 lipca 2019 r., od 8 lutego 2018 r. do 7 lutego 2019 r., a nie od miesiąca złożenia wniosku. Powyższe stanowi nieprawidłowość. Przyznanie dodatku wychowawczego lub dodatku do zryczałtowanej kwoty, następuje od miesiąca złożenia wniosku. Miesiąc złożenia wniosku jest momentem początkowym jego przyznania. W przypadku gdy przysługuje on za niepełny miesiąc kalendarzowy wypłaca się go w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w danym miesiącu. Uwzględnia się tu dzień faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, co w kontrolowanej jednostce zostało zastosowane, zatem gdy dodatek wychowawczy przysługiwał za niepełny miesiąc kalendarzowy, wypłacano go w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w pieczy zastępczej w danym miesiącu. Natomiast w decyzjach, zarówno w rozstrzygnięciu jak i w uzasadnieniu nie odniesiono się do takiego sposobu naliczania wypłaty (w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w danym miesiącu kalendarzowym). Stanowi to uchybienie.
7. Zgodnie z art. 87 ust. 1b ustawy, w przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego ustalano je na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu. Strony były zawiadamiane o wszczęciu postępowania w przedmiotowym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 18-28)

II. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

W świetle art. 140 ust. 1 ustawy, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu,

przyznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie. Usamodzielnianym udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, a także wsparcie prawne i psychologiczne.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 lutego 2018 roku do 11 lutego 2019 roku, do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy wpłynęło 31 wniosków osób usamodzielnianych, w tym:

- 12 wniosków o pomoc na kontynuowanie nauki,
- 9 wniosków o pomoc na usamodzielnienie,
- 10 wniosków o pomoc na zagospodarowanie.

W okresie objętym kontrolą, dla wychowanków, którzy w tym okresie ukończyli 18 rok życia, jak i tych, którzy osiągnęli pełnoletność przed okresem objętym kontrolą wydano:

- 14 decyzji przyznających pomoc na kontynuację nauki,
- 10 decyzji przyznających pomoc na usamodzielnienie,
- 8 decyzji przyznających pomoc na zagospodarowanie.

(dowód: akta kontroli str. 15, 29-41)

Ocena prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy w powyższym zakresie, została przeprowadzona na podstawie analizy merytorycznej i formalnej wybranej próby akt postępowań administracyjnych wszczętych we wskazanym okresie kontrolnym. Dotyczyły one pomocy na kontynuowanie nauki, pomocy na usamodzielnienie i na zagospodarowanie.

Analiza badanej dokumentacji, pozwoliła stwierdzić następujący stan:

1. Wnioski o pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, składane były przez osoby usamodzielniane w Centrum. Wnioskodawcy przebywali w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat w przypadku osób usamodzielnianych, opuszczających rodzinę zastępczą spokrewnioną oraz roku w przypadku osób usamodzielnianych, opuszczających rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, spełniając przepisy, o których mowa w art. 141 ust. 1 ustawy.
2. Wnioski zawierały dane imienne strony, dane adresowe oraz numery kont bankowych (w przypadku, gdy takie były). Zostały sporządzone i podpisane przez osoby, które nabyły prawo do ubiegania się o wykazane powyższe formy wsparcia.

3. Akta postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie zawierały dokumenty w oryginałach lub potwierdzonych kopiach, w tym: skutecznie złożony wniosek strony, zatwierdzony indywidualny plan usamodzielnienia wraz z modyfikacjami, jeżeli zaistniała taka konieczność, wskazanie opiekuna usamodzielnienia, postanowienie sądowe dotyczące umieszczenia w pieczy zastępczej, określenie czasu przebywania w pieczy zastępczej, oświadczenie strony o sytuacji majątkowej, dochodowej, rodzinnej za miesiąc poprzedzający złożenie wniosku o pomoc, zaświadczenie ze szkoły lub uczelni w przypadku ubiegania się o pomoc na kontynuowanie nauki, akt urodzenia, potwierdzenie zameldowania.
4. Poddane analizie i ocenie decyzje zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 kpa.
5. W 7 decyzjach w prowadzonych sprawach nie zachowano zasady niezwłoczności, o której mowa w art. 35 kpa., jak również nie poinformowano strony o wydłużeniu terminu załatwienia sprawy zgodnie z art. 36 § 1, § 2 kpa, natomiast wszystkie decyzje były skutecznie doręczone, zgodnie z art. 109 § 1 kpa.
6. Akta spraw wykazały, iż dochód wnioskodawców wynosił poniżej 1200 zł, spełniając kryterium, o którym mowa w art. 142 ust. 1 ustawy. W przypadku udzielania pomocy na usamodzielnienie, wysokość kwot była uzależniona od czasu pobytu w pieczy zastępczej i zgodna z art. 149 ust. 1 ustawy, a wypłata następowała po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki (w przypadku zaistnienia faktu). W jednym przypadku pomoc na usamodzielnienie została przyznana w trakcie pobierania pomocy na kontynuację nauki. Uzasadniono to sytuacją mieszkaniową osoby usamodzielnianej, co było zgodne z art. 142 ust. 2 ustawy.
7. Wysokość kwot przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki była zgodna z art. 146 ust. 2 ustawy i wynosiła nie mniej niż 500 zł miesięcznie, a od dnia 1 czerwca 2018 r. nie mniej niż 526 zł miesięcznie. Wszystkie decyzje wydane przed 1 czerwca 2018 r. zostały zatem w powyższym zakresie zmienione. Niniejsza pomoc przyznawana była na czas nauki tj. zgodnie z art. 146 ust. 3 ustawy, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez stronę 25 roku życia. W okresie objętym kontrolą w oparciu o art. 151 ust. 2 ustawy, wydano 11 decyzji uchylających przyznaną pomoc na kontynuację nauki.
8. Pomoc na zagospodarowanie przyznawano w kwocie określonej w art. 150 ust. 1 ustawy.
(dowód: akta kontroli str. 29-41, 42-47, 48-50, 51-53)

III. Poradnictwo prawne i psychologiczne dla wychowanków usamodzielnianych

Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt 3 ustawy osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu, zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

W ramach realizacji zadania, zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR, pomoc prawną i/lub psychologiczną zapewnia działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w ramach swoich zadań, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdnicy przy ul. Żeromskiego 15. Pomoc świadczona jest na wniosek osób zainteresowanych w dni robocze:

- prawnik – w poniedziałki w godzinach od 15.30 do 18.30;
- psycholog – we wtorki, środy, piątki w godzinach od 14.00 do 18.00 oraz w sytuacjach kryzysowych lub interwencyjnych w poniedziałki od godziny 8.00 do 15.00, czwartki od godziny 8.00 do 17.00 i w piątki od godziny 8.00 do 15.00;
- pedagog – w czwartki w godzinach od 14.00 do 17.00 oraz w piątki od godziny 14.00 do 18.00.

Na terenie Świebodzic, przy Alejach Lipowych, działa funkcjonujące w strukturze PCPR mieszkanie chronione. Zabezpiecza ono potrzeby mieszkaniowe wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. W okresie objętym kontrolą z mieszkania skorzystało 6 wychowanków, z tego 2 opuściło instytucjonalną pieczę zastępczą, a czworo rodzinną. Lokal jest pod stałym nadzorem pracownika PCPR, który systematycznie je wizytuje i wówczas wspiera mieszkających w nim wychowanków w różnych trudnych sytuacjach.

Na wniosek byłych wychowanków pieczy zastępczej wydano 5 opinii dla gmin, w których osoby te złożyły wnioski o przydział mieszkań socjalnych.

W okresie objętym kontrolą, tj. do 30.06.2018 r. PCPR realizowało projekt konkursowy „Droga do aktywności 2” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020. Projekt był realizowany od 01.10.2017 r. i dotyczył działań na rzecz integracji społeczno – zawodowej z elementami usług specjalistycznego poradnictwa dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, ich rodzin oraz osób z ich otoczenia w celu poprawy ich sytuacji społeczno – zawodowej. Uczestnikami tego projektu byli też wychowankowie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, w sumie 24 osoby.

Zakres wsparcia dotyczył czterech obszarów: Aktywizacji społecznej (praca socjalna, wyjazdowe treningi kompetencji i umiejętności społecznych -10 osób, grupa edukacyjna – 15 wychowanków co miesiąc, usługi integracyjne z edukacją społeczną i obywatelską – 12 wychowanków), Aktywizacji edukacyjnej (kursy prawa jazdy kat. „B” i „C” – dla 14 osób), Aktywizacji zdrowotnej (terapia psychologiczna, rodzinna lub psychospołeczna dla rodzin i osób - 1 wychowanek), Aktywizacji zawodowej (organizowanie i finansowanie usług wspierających – doradca zawodowy, indywidualne spotkanie – 15 osób).

(dowód: akta kontroli str. 54-55)

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Dodatek wychowawczy przyznawano od dnia faktycznego umieszczenia dziecka odpowiednio w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, a nie od miesiąca złożenia wniosku.

Wobec powyższego wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Dodatek wychowawczy przyznawać od miesiąca złożenia wniosku.

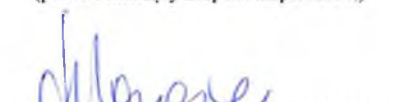
Podstawa prawna: art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.). Proszę w terminie do dnia **30 marca 2019 r.** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji **zaleceń, uwag i wniosków** przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
(kierownik komórki do spraw kontroli)